

1865-05-08

Afsender
J. C. Jacobsen

Modtager
'Hjemmet'

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Antwerpen

Arkivplacering:
FA 2-021-00047; F7

Emneord:
Rejsebrev, rejsebreve

Dokumentindhold

Et langt og meget velskrevet rejsebrev med beskrivelse af indtryk fra Holland og Belgien, som J. C. Jacobsen finder lidt kedelig.

Transskription

Antwerpen d 8de. Mai 1865
Hôtel d'L'Europe

Meddelelser fra Reisen.

Da det Brev, jeg i Onsdags hjemsendte fra Amsterdam, blev saa overmaade kortfattet, foresatte jeg mig, at jeg snart vilde supplere det med et mere udførligt og jeg begyndte virkelig allerede i Fredags Aftes derpaa, men kom ikke videre end til Overskriften "Rotterdam d 5 Mai, Aften Kl. 10", da jeg ikke kunde finde Noget, der var værd at skrive om og som kunde interessere Eder i Hjemmet, der kjende Holland bedre af H. Scharlings Bog, end jeg kunde skildre det.- Derfor følte jeg mig trykket af Bevidstheden om, at mine Breve fra forrige Reise vare skrevne i en meget animeret Stemning og derved havde vundet et vist Bifald i vore nærmeste Venners Kreds, hvilket jeg dennegang ikke kunde gjøre Regning paa, da jeg hverken havde seet eller oplevet Noget, der kunde animere mig. Naar man ikke er en entusiastisk Liebhaber af flamske Sild, eller hollandsk Ost eller Schiedamer Genever, veed jeg heller ikke hvad man skulde blive animeret af i Holland, hvor Alt er fladt og jevnt og solidt, omtrent som hos os selv. Hollænderne er fortræffelige Mennesker, naar man lærer dem at kjende og jeg har i disse faa Dage stiftet et par meget behagelige Bekjendtskaber i Amsterdam og Rotterdam, men det kan ikke nægtes, at de i alt hele ere noget tunge og kjedelige, navnlig for de fremmede, som kun har det offentlige Folkeliv at glæde sig over. Sligt finder man ikke i Holland, ligesaa lidt som offentlig Musik, ja ikke engang en Vagtparade. (NB Jeg har ikke været i den Kgl. Residentsstad Hague).- Ganske anderledes viser Alt sig, saasnart man betræder fransk Grund jeg betragter nemlig uden videre Belgien som fransk, uagtet det har en maaske overveiende flamsk Befolkning fordi det er umiskjendeligt at fransk Væsen og fransk Esprit er fremherskende.- I een Henseende er jeg dog bleven skuffet her i Antwerpen; jeg havde haabet, at jeg her skulde blive fri for Tydsk som

jeg aldeles ikke har kunnet frigjøre mig for i Holland, hvor man taler alle Sprog og derfor strax tiltaler En i det, som de let mærker at man forstaar bedst. Men her i Hotellet gik det mig ikke bedre: jeg fik strax tydsk svar paa fransk tiltale og ved Bordet igaar var min Sidemand en Tydsker, med hvem jeg, da han var en dannet Mand fra Rhinen indlod mig i en lang Passiar medens mine Venner, Englænderne, og en mængde vakkre Englænderinder som iøvrigt udgjorde Bordselskabet, som sædvanlig sad og tværede uden at sige et Ord til en Fremmed selv blandt deres Landsmænd. Imidlertid sporer jeg dog rundt om mig fransk Livlighed og hører franske Toner og jeg benytter enhver Leilighed til at erhverve mig Øvelse i Brugen af Sproget, hvortil jeg i høi Grad trænger. Helst benytter jeg dog Leiligheden, hvor jeg kan komme i Passiar med den quindelige Ungdom, thi med denne gaaer "la causerie" bedst. Foreløbig holder jeg mig dog til den yngste Ungdom - d.v.s. under 10 Aar - og jeg traf idag, ved en Estaminet ved den store Quai, en lille Pige af denne Klasse (Gabriele hed hun og var 8 Aar gl) med hvem jeg længe passiarede til Gavn for mig og jeg troer til Fornøielse for os begge. Hun lod til ingenlunde at være absolut utilbøielig til at reise med mig til Brüssel, da jeg spurgte hende derom, men hun havde uheldigvis ingen Slægtninge i Brüssel til hvem jeg kunde aflevere hende; ellers havde jeg for Alvor gjort Forældrene Forslaget. Det var et yndigt og opvakt Barn! Hvor det klædte hende nydeligt at slaae Sving skjøndt hun ikke forstod det rigtigt. Jeg var stærkt fristet til at vise hende hvorledes hun skulde gjøre det bedre, men det var brændende hedt og der var Folk i Mængden, saa opgav jeg de Narrestreger. Hvad quindelig Ungdom iøvrigt angaaer, da synes Antwerpen at være temmelig riig derpaa. I gaar, Søndag, nemlig ikke faa i elegante Toiletter promenere paa Gaderne, men det var især iaftes jeg havde Leilighed til at see en rig Krands af skønne Blomster ved en Koncert i La Société Royale d'Harmonie, et musikalsk Selskab, der har en prægtig Koncertsal med smukt Haveanlæg tæt udenfor Byen, hvor min Vært havde introduceret mig som reisende Medlem. Selskabet har et meget talrigt og velindøvet Orchester, der udførte smukke Ting, blandt hvilke især Ouverturen af Wilhelm Tell gjorde fortjent Lykke. Det var en meget behagelig Aften men ogsaa den første saadanne, jeg har seet paa Reisen, thi hidtil har jeg ikke hørt anden Musik end Lirekasser og af og til Toner af et Klaver fra en oplyst Selskabssal, men det stemmer ikke til Munterhed. En egen Slags Musik hører jeg dog stadig her, saavel som i Holland, der ofte gjør en behagelig Virkning, nemlig Sangværker eller Klokkespil i Taarnene,

bestaaende af indtil 100 Klokker, der udfører hele Musiknumre. Atter en anden Slags Musik hørte jeg idag, da jeg for 2den Gang besøgte Domkirken for at beundre den skønne, gotiske Kirke med dens 7 Skibe og Rubens berømte Mesterværker. Der blev nemlig hele Tiden spillet paa Orglet (uagtet Kirken var lukket for Menigheden) formodentlig paa Foranstaltning af en Engelsk Famile, som ogsaa besøgte den. Dersom de gode Englændere ikke vare saa pedantiske Særlinge, havde jeg gjerne bragt dem en varm Tak for denne fortræffelige Idee. Jeg nød unægtelig Rubens i en forøget Grad under denne Orgelmusik!- Naar man seer bort fra den ofte smagløse Klædedragt og kun holder sig til Stillinger, Bevægelser og Hovedernes Skjønhed og Udtryk, kan det ikke nægtes, at Rubens i disse Billeder (og tildels i Museet) ofte kan maale sig med Raphael og i en enkelt Figur med Correggio.- I Kolorit er han deres Ligemand, men den fuldendte Harmonie i Raphaels Billede finder man ikke. - Hans Statue staar paa Pladsen udenfor mit Hotel, men den er for tung og viser ikke den fine, elegante Verdensmand, Diplomaten. En Statue af van Dyck, der staar ved Museet er bedre, men temmelig theatralsk. Jeg kommer her til at tænke paa en Statue, jeg saa i Rotterdam af "Erasmus fra Rotterdam" fra 17de Aarhundrede. - Gevandtet er slet, men Hovedet er en Tænkens. Han er fordybet i Læsningen af en stor Bog hvorefter han holder et Blad mellem Fingrene, som han er i Begreb med at vende.- Jeg bragte ham en Hilsen fra Forfatteren til "Grundideernes Logik, men uheldigviis kunde jeg ikke bringe den paa Latin og det gjør mig ondt at maatte sige, at han ikke tog nogen Notits deraf, men vedblev at grunde i sin Bog. Det maa være en haard Knude at løse, der staar nederst paa det Blad, han staar i Begreb med at vende, men dog aldrig kan blive færdig med. Jeg ønskede, at vor Erasmus var der, maaske han kunde have hjulpet ham.- Da jeg nu er kommen til at tale om Rotterdam, maa jeg dog sige, at denne By - afseet fra Befolkningens mindre vivacitet - dog er den interessanteste og mest maleriske jeg dennegang har seet og den hvori der viser sig den livligste Virksomhed. Jeg sigter hermed til Handelsvirksomhed, men Activiteten her viser sig ogsaa i en paafaldende Grad i en anden Retning nemlig Reengjøringsvirksomheden. Det var nemlig Løvedag og paa denne Dag holdes der "Stor-Vask" ikke alene indvendig i Husene men ogsaa udvendig.- Man vasker ikke alene Vinduer men hele Muren med Børster paa lange Stænger, ligesom Lars bruger til Vinduerne paa Carlsberg. Men naar man ikke kan naae længere med dette Redskab, stiller man en Spand Vand paa Gaden efter den anden

og anbringer deri en Haandsprøite, hvorfra der med stor Kraftanstrengelse sendes Straaler opad Muren og Vinduerne - Dette er slemt nok for de Forbipasserende, men dette kan man dog tage sig i Agt for.- Værre er det naar Bygningerne har 1st og 2de Sal, thi da aabnes Skydevinduerne i de øverste Etager ganske Lidt forneden og igjennem Sprækken stikkes lumskelig en krumbøiet Sprøitepibe ud hvorfra der sendes Straaler opad Vinduers og Murens ydersider og skylle derpaa uforvarent nedover den intet ahnende Fodgænger paa Fortovet eller nærmeste Deel af Gaden. I Rotterdam - og muligviis i hele Holland - gjælder derfor den Regel: gaae om Løverdagen aldrig paa Fortovet, men midt paa Gaden, hvis du ikke vil komme under en ufrivillig "Storvask"!Nu er jeg omtrent færdig med hvad jeg vil her i Antwerpen og agter i Morgen henad Middag at gaae til Brüssel,, hvor der ligesom i Paris, udgiver en Moniteur de la Brasserie til hvis Udgiver jeg er adresseret af en vakker Brygger i Amsterdam og en Do. i Rotterdam, med hvem jeg har gjort Bekendtskab. Jeg vil da opslaae mit Quarteer i Brüssel for nogle Dage og derfra gjøre Udflugter paa Jernbanen til Gent, Brügge og maaske flere Steder i Belgien, hvor der er Noget for mig at see. Jeg er vel tilfreds med Udbyttet af mit Besøg i Holland og venter endnu mere af Belgien.- Skulde jeg blive lidt længere i det Land end paatænkt, afkorter jeg ligesaameget i Nordfrankrig saa at jeg ligefuldt kommer til Rouen og Paris til den bestemte Tid. Jeg ser idag i Independence Belge, at Rigsraadets Folkething er opløst og at nye Valg skulle finde Sted endnu i denne Maaned. Dette tyder paa en Sammenkaldelse af Rigsraadet i Sommer, maaske allerede i Juni. Jeg vil meget nødig derfor opgive min Reiseplan medmindre det er absolut nødvendigt, hvorom jeg maa correspondere med en af mine politiske Venner. En hjertelig Hilsen sender jeg Enhver (på langs) som læse disse Linier og beder dem at bevare den Fraværende og hans Huus i venlig Erindring Lev vel!

J. C. Jacobsen.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

[illegible]